

**МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ**

**НАУКОВИЙ ВІСНИК:
ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ**

**SCIENTIFIC BULLETIN:
PUBLIC ADMINISTRATION**

Випуск 1 (17), 2025

Видавничий дім
“Гельветика”
2025

Засновник: Міжрегіональна Академія управління персоналом.
Рік заснування: 2018.

Редакційна колегія

Олександр Твердохліб – д-р держ. упр., проф., голова редакційної колегії, Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту

Анна Терент'єва – д-р держ. упр., проф., заступник голови, Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту

Януш Гершевський – д-р наук (суспільні науки), Інститут безпеки і менеджменту Поморської академії, Слупськ (Польща)

Віцен Властиміл – д-р права, PhD, доц., LL.M., MBA Університет економіки та управління, Братислава (Словаччина)

Марцін Кенсі – д-р економ. наук, доц., Вища школа економіки, Бидгощ (Польща)

Йозеф Зат'яко – д-р права, PhD, LL.M., MBA, Європейський інститут безперервної освіти, Братислава (Словаччина)

Андрій Семенченко – д-р держ. упр., проф., НКЕК

Микола Андрієнко – д-р держ. упр., проф., Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту

Петро Гаман – д-р держ. упр., проф., Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту

Віктор Михайлов – д-р держ. упр., проф., Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту

Сергій Андреев – д-р держ. упр., доц.

Сергій Бєлай – д-р держ. упр., проф., Національна академія Національної гвардії України

Наталія Васильєва – д-р держ. упр., проф., Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Сергій Майстро – д-р держ. упр., проф., Національний університет цивільного захисту України

Олександр Мельниченко – д-р держ. упр., проф., Харківський національний медичний університет

Микола Латинін – д-р держ. упр., проф., Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Євген Ромат – д-р наук держ. упр., проф., Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Ірина Грищенко – д-р держ. упр., доц., Національний університет біоресурсів і природокористування України

Сергій Приліпко – д-р держ. упр., доц., Національний університет біоресурсів і природокористування України

Оксана Пархоменко-Куцевіл – д-р держ. упр., проф., Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Інна Сурай – д-р держ. упр., проф., Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

Інна Семенець-Орлова – д-р з держ. упр., проф., МАУП

Затверджено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 5 від 10 червня 2025 року)

Реєстрація суб'єкта у сфері друкованих медіа:

Рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення № 526 від 13.03.2025 року.

Ідентифікатор медіа: R30-05885

Суб'єкт у сфері друкованих медіа – Приватне акціонерне товариство «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом» (вул. Фрометівська, буд. 2, м. Київ, 03039, iapm@iapm.edu.ua, тел. (044) 490-95-00).

Періодичність видання: 4 рази на рік.

DOI: 10.32689/2618-0065

Науковий вісник: Державне управління. 2025. Вип. 1 (17). Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2025. 82 с.

Публікуються статті науковців, які досліджують актуальні проблеми розвитку педагогічних наук. Для науковців, викладачів, студентів та всіх, кого цікавить розвиток педагогічних наук в Україні.

ЗМІСТ

АЛЕКСАНДРОВА Марія Василівна РОЗВИТОК ОСВІТИ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ТА КРИЗ: ПРИНЦИПИ СТІЙКОСТІ.....	5
BANDOLA Oleksandr, OLIYNIK Oleg POLITICAL AND LEGAL FOUNDATIONS OF THE INTERNATIONAL COMMUNITY'S WORK IN EASTERN EUROPE.....	11
КУЗЬМЕНКО Ганна Олександрівна ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ТРАНСФОРМАЦІЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ.....	19
МАРТИНЮК Адам Іванович ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РОЗБУДОВИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОГО КОНТЕКСТУ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА: ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ.....	26
ОЛЕКСІЄНКО Олександра Миколаївна ОРТОБІОТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОГО ЗДОРОВ'Я ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ У КОНТЕКСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ	34
ПОХИЛЮК Роман Геннадійович ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ РОЗБУДОВИ ІНКЛЮЗИВНИХ ПУБЛІЧНИХ ПРОСТОРІВ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦИВІЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ.....	42
ПРОДАНИК Василь Михайлович ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО В СФЕРІ РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО ТА МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ.....	51
РУСИНЮК Микола Миколайович ТЕОРЕТИЧНІ ВИМІРИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СТІЙКОСТІ	59
СЕРВЕТНИК Володимир Віталійович СПРАВЕДЛИВЕ ПРАВОСУДДЯ ДЛЯ ВЕТЕРАНІВ. ПЕРСПЕКТИВИ АДАПТАЦІЇ АМЕРИКАНСЬКОЇ МОДЕЛІ ВЕТЕРАНСЬКИХ СУДІВ В УКРАЇНІ.....	67
СЕМЕНЕЦЬ-ОРЛОВА Інна Андріївна, ПАЛІЙ Світлана Анатоліївна, КАПЕЛІСТА Ірина Михайлівна АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙНИХ ПРАКТИК ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ МУНІЦИПАЛЬНИМ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ НА ЗАСАДАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ УРБАНІЗАЦІЇ.....	73

УДК 351:35.07

DOI [https://doi.org/10.32689/2618-0065-2025-1\(17\)-07](https://doi.org/10.32689/2618-0065-2025-1(17)-07)**ПРОДАНИК Василь Михайлович,**

кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри публічного адміністрування,
ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»,
вул. Фрометівська, 2, м. Київ, 03039, Україна
nubiru9x9@gmail.com
ORCID: 0000-0002-3112-479X

ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО В СФЕРІ РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО ТА МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ

***Анотація.** В умовах достатньо високої децентралізації публічної влади в європейських країнах, розвивається така форма співпраці з приватним капіталом, як «публічно-приватне партнерство». Остання в умовах національної економіки швидше відповідає категорії «державно-приватне партнерство», за умов використання практики спільної господарської діяльності у напрямку розвитку ресурсного забезпечення.*

Для України перехід до ефективного державного управління, а згодом і до партнерства, може гарантувати соціальну стабільність і підвищити ефективність управління економічною системою, особливо в умовах децентралізації. Проте, процес переходу ускладнюється внутрішніми протиріччями – корупцією, недобросовісною конкуренцією, недостатньо низькою якістю державних послуг тощо. Тому, необхідно створити реальні механізми подолання негативних явищ та передумов для реалізації ефективних партнерських проектів, які потребують модернізації державної політики у сфері бізнесу та підприємництва на засадах відкритого та реального партнерства. 5.) На основі основних наукових результатів адміністративно-правових досліджень, національного та міжнародного досвіду, необхідно оптимізувати діяльність органів державного управління та контролю з метою подальшого впровадження в практичну діяльність центральних органів або органи місцевого самоврядування. На законодавчому рівні важливо врахувати останні тенденції модернізації державного управління та адміністрування, в тому числі управлінського експерименту в напрямку ресурсного забезпечення.

Останнім часом, зростає діяльність різних видів громадських об'єднань, асоціацій та їх органів (Асоціації сільських, селищних, міських рад України, Української асоціації органів місцевого та регіонального самоврядування, Асоціації голів місцевих та регіональних самоврядувань тощо), Уряди, Асоціація голів місцевого та регіонального самоврядування, які намагаються впливати на формування регіональної та місцевої політики в Україні. Разом з іншими суспільно-політичними суб'єктами (регіональними осередками політичних партій і блоків, профспілками, об'єднаннями, що представляють інтереси суб'єктів господарювання, різних верств населення тощо), ці об'єднання можна віднести до так званих «груп тиску» на центральну та регіональну владу.

***Ключові слова:** регіон, місцеве самоврядування, публічно-приватне партнерство, інновації у публічному управлінні, реформи у публічному управлінні.*

PRODANYK Vasyl,

PhD in Public Administration,
Associate Professor at the Department of Public Administration,
PJSC “Higher education institution “Interregional Academy of Personnel Management”,
2, Frometivska Str., Kyiv, 03039, Ukraine
nubiru9x9@gmail.com
ORCID: 0000-0002-3112-479X

PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IN THE SPHERE OF RESOURCE PROVISION OF REGIONAL AND LOCAL DEVELOPMENT

***Abstract.** In conditions of sufficiently high decentralization of public power in European countries, such a form of cooperation with private capital as «public-private partnership» is developing. The latter in the conditions of the national economy more likely corresponds to the category of «public-private partnership», under the conditions of using the practice of joint economic activity in the direction of resource provision development.*

For Ukraine, the transition to effective public administration, and subsequently to partnership, can guarantee social stability and increase the efficiency of management of the economic system, especially in conditions of decentralization. However, the transition process is complicated by internal contradictions – corruption, unfair competition, insufficiently low quality of public services, etc. Therefore, it is necessary to create real mechanisms for overcoming negative phenomena and prerequisites for the implementation of effective partnership projects that require modernization of state policy in the field of business and entrepreneurship on the basis of open and real partnership. 5.) Based on the main scientific results of administrative and legal research, national and international experience, it is necessary to optimize the activities of state management and control bodies with the aim of further implementation in the practical activities of central bodies or local self-government bodies. At the legislative level, it is important to take into account the latest trends in the modernization of state management and administration, including a management experiment in the direction of resource provision. Recently,

the activity of various types of public associations, associations and their bodies (Association of Village, Settlement, City Councils of Ukraine, Ukrainian Association of Local and Regional Self-Government Bodies, Association of Heads of Local and Regional Self-Government Bodies, etc.), Governments, Association of Heads of Local and Regional Self-Government Bodies, which are trying to influence the formation of regional and local policy in Ukraine, has increased. Together with other socio-political entities (regional branches of political parties and blocs, trade unions, associations representing the interests of business entities, various segments of the population, etc.), these associations can be attributed to the so-called «pressure groups» on the central and regional authorities.

Key words: region, local government, public-private partnership, innovations in public administration, reforms in public administration.

Постановка проблеми. У сучасних економічних умовах пріоритетним напрямком змін в управлінні господарським комплексом, особливо в умовах його критичного стану, є потужний приватний сектор і державно-приватне партнерство, які поступово коригують відносини, створені регуляторною політикою в Україні, особливо щодо пріоритетів у сфері підтримки бізнесу в умовах війни.

Оптимізація суспільних відносин у сфері підприємництва може бути досягнута шляхом застосування різноманітних форм державно-приватного партнерства [1-5]. Сучасний феномен державно-приватного партнерства доцільно пояснити з огляду на необхідність створення суспільних благ в умовах обмежених ресурсів і використання механізмів державно-приватного партнерства як такого, який може бути використаний у державному управлінні та регулюванні, особливо на місцевому рівні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Останнім часом значна увага вітчизняних науковців і особливо практиків приділяється дослідженню такого актуального для України явища, як державно-приватне партнерство, зокрема в умовах воєнного стану та використання після Премоги над рф. Проблемам визначення сутності та ролі партнерства в основному присвячені дослідження багатьох вчених (Л. Акімової [12], В. Воротіна [6], І. Семенець-Орлової [12], Р. Щокіна [12], та ін.) але в сучасних дослідженнях, особливо коли йдеться про державно-приватне партнерство в контексті державного управління та регулювання в національній економічній практиці в умовах воєнного стану [11].

Крім того, модель партнерства почала поширюватися в Україні з моменту розробки відповідної законодавчої бази, зокрема Закону України від 1 липня 2010 року «Про державно-приватне партнерство», який є частиною дослідницького ресурсу та визначає організаційні та правові принципи та механізми взаємодії державного партнера з приватними партнерами та основні принципи державно-приватного партнерства на договірних засадах.

Мета статті – проаналізувати проблемні аспекти публічно-приватного партнерства

(державно-приватного партнерства – ДПП) у призмі ресурсного забезпечення регіонального та місцевого розвитку

Виклад основного матеріалу. Загалом державна регуляторна політика, як і державно-приватне партнерство, спрямована на запобігання прийняттю економічно недоцільних і неефективних регуляторних актів, зменшення державного втручання в діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності. Сучасне державне управління функціонує в умовах підвищеної складності, невизначеності та динамічності навколишнього соціально-економічного середовища, особливо в умовах проблем воєнного стану. В таких умовах зростає роль антикризового менеджменту (відкритих форм господарювання та партнерства). Цей напрямок слід вважати важливим вектором у процесі вдосконалення сучасного менеджменту та регулювання державного управління, особливо в Україні під час війни з російською федерацією [7].

Необхідно враховувати, що державне управління, зокрема його складова – державне регулювання розвитку підприємницького сектору, належить до ключових проблем публічного адміністрування в Україні, особливо з огляду на ресурсне забезпечення та забезпечення економічного зростання. Стратегічним орієнтиром державної економічної політики є формування конкурентоспроможної, соціально спрямованої ринкової економіки з розвитком приватним сектором і його важливою складовою – бізнес-середовищем. Пріоритетність розвитку підприємництва в національній економіці зумовлена його визначальною роллю у наданні послуг, забезпеченні зайнятості, формуванні ресурсів розвитку та підвищенні якості життя населення України.

Актуальним залишається дослідження механізмів державного управління підприємницьким сектором як одного з провідних важелів економічного розвитку, що має значний потенціал для нарощування економічної спроможності держави, стимулювання суміжних галузей та формування ефективної економічної системи. Саме цей сектор створює підґрунтя для реалізації підприємницької ініціативи громадян України. Практика

засвідчила, що спрощені підходи, засновані на концепції самоокупності та скороченні реального виробництва, а також непрозорі механізми бюджетної підтримки й податкових пільг, виявилися неспроможними забезпечити належне фінансово-кредитне стимулювання вітчизняного бізнесу, зокрема у сфері розвинених форм державно-приватної взаємодії.

У сучасних економічних умовах, особливо в період воєнного стану, одним із пріоритетних напрямів трансформації управління господарським комплексом є розвиток державного сектору та державно-приватного партнерства, яке поступово трансформує традиційні підходи до регуляторної політики в Україні. Оптимізація таких відносин можлива через застосування ефективних моделей державно-приватного партнерства. Феномен ДПП зумовлений потребою створення суспільних благ за умов обмежених ресурсів і може розглядатися як дієвий інструмент публічного управління та регулювання в складних, кризових умовах функціонування держави й національної економіки.

Водночас наявні відмінності у трактуванні категорії ДПП ускладнюють ґрунтовне дослідження цього явища, попри об'єктивну необхідність системного моніторингу тенденцій і змін у сфері партнерства з боку національних та міжнародних статистичних і аналітичних інституцій. До повномасштабної війни в Україні фіксувалася незначна кількість успішних практик реалізації ДПП, незважаючи на широке та результативне застосування цього інструменту в державах із різним рівнем розвитку ринкових відносин, зокрема у країнах – членах ЄС. Інституційні механізми стимулювання розвитку ДПП в Україні залишаються недостатньо сформованими.

Результати дослідження свідчать, що в економічній практиці України використовується обмежене коло форм державно-приватного партнерства, тоді як європейський досвід демонструє ефективність різноманітних моделей такої співпраці. У повоєнний період актуалізується потреба розширення інструментарію ДПП як засобу формування ресурсного потенціалу держави та її регіонів.

У більшості теоретичних праць поняття «державно-приватне партнерство» використовується як синонімічне відповіднику англійського терміна *public-private partnership*, а відмінності в термінології часто пояснюються особливостями перекладу іншомовних джерел.

Світова практика засвідчує, що сучасна концепція державно-приватного партнерства

набула поширення у 1990-х роках у країнах із різним рівнем розвитку ринкових відносин. В Україні ж активне впровадження моделі ДПП розпочалося після утвердження ринкової економіки, що зумовило формування сучасних вимог до механізмів взаємодії державних і приватних партнерів та розвитку договірних форм партнерства.

Порівняно з міжнародним терміном *public-private partnership*, у національному законодавстві закріплено категорію «державно-приватне партнерство», під якою розуміється співпраця між державою Україна, Автономною Республікою Крим, територіальними громадами в особі відповідних органів державної влади та місцевого самоврядування (державні партнери) і юридичними особами (крім державних і комунальних підприємств) або фізичними особами-підприємцями (приватні партнери), що здійснюється на договірних засадах відповідно до законодавства України та відповідає визначеним ознакам державно-приватного партнерства.

На думку експертів, ефективна державна регуляторна політика спрямована на запобігання прийняттю економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів, зменшення державного втручання в діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності [6–7]. Саме феномен ДПП розвиває новітні напрямки регуляторної політики та посилює її дію у сфері національної ділової практики. Приклади застосування механізму ДПП в європейських країнах вказують на існування щонайменше трьох переваг державного партнерства: уряди звільняються від відповідальності за надання послуг населенню, перекладаючи їх на інші сектори; влади шукають шляхи підвищення ефективності роботи менеджерів і важливе впровадження різноманітних інновацій у господарську практику.

Ми погоджуємося з думкою експертів про те, що використання категорії «державно-приватне партнерство» є спірним з таких причин.

1. Аналізуючи норми чинного законодавства, можна констатувати, що до громадських партнерів, законодавець відносить не лише державні органи, а й органи місцевого самоврядування, які представляють інтереси територіальних громад.

2. Використання категорії «державно-приватне партнерство» є усталеною термінологією в міжнародному праві.

3. Дослівний переклад «державно-приватний» означає саме «державно-приватний»,

а не «державно-приватний», маючи на увазі публічну владу, тобто, державне та місцеве управління на рівні громади.

4. Наше дослідження показує, що не кожна спільна діяльність державних і приватних структур належить до найефективнішого партнерства. Характеристиками партнерства за визначенням Європейської комісії є відносно довгострокові відносини, які включають співпрацю партнерів, які представляють державний і приватний сектори в різних аспектах запланованого інфраструктурного проекту; спосіб фінансування проекту, частково за рахунок приватного сектору, іноді з використанням більш складних схем із залученням різних сторін; важлива роль суб'єкта господарювання, що діє на різних етапах проекту (проекткування, реалізація, фінансування). Партнер, який представляє державний сектор, зосереджується головним чином на визначенні цілей, які мають бути досягнуті в контексті загального суспільного інтересу; якість надаваних послуг та цінова політика; відповідає за перевірку відповідності поставленим цілям; розподіл ризиків між партнерами, які представляють державний і приватний сектори.

У межах державно-приватного партнерства нерідко передбачається, що приватний партнер бере на себе весь або переважну частину ризиків. Конкретний розподіл ризиків визначається індивідуально для кожного проекту з урахуванням спроможності сторін здійснювати їх оцінювання, контроль та управління. Водночас проекти ДПП, як правило, передбачають поєднання державних і приватних фінансових ресурсів.

Загальноприйнятого універсального визначення державно-приватного партнерства на міжнародному рівні не існує. Проте провідні міжнародні інституції сформулювали власні підходи до розуміння цього явища, зокрема в контексті ресурсного забезпечення розвитку. Так, Європейська комісія трактує державно-приватне партнерство як форму співпраці між органами публічної влади та бізнесом, спрямовану на фінансування, будівництво, реконструкцію, управління або обслуговування інфраструктурних об'єктів чи надання послуг.

Водночас Європейська економічна комісія ООН розглядає ДПП як механізм взаємодії, орієнтований на фінансування, проектування, реалізацію та експлуатацію об'єктів і послуг у публічному секторі. Ключовими ознаками такого партнерства є довгостроковість (інколи до 30 років), передача частини ризиків приватному сектору, а також

укладання різних форм довгострокових договорів між державними структурами, громадськістю та суб'єктами господарювання. У трактуванні Секретаріату Організації Об'єднаних Націй ДПП передбачає узгоджене бачення спільних цілей, готовність сторін нести спільну відповідальність за їх досягнення та підтримання постійного діалогу щодо шляхів їх реалізації.

Окремі експерти звертають увагу на те, що законодавчо закріплені в Україні ознаки державно-приватного партнерства свідчать про його орієнтацію передусім на задоволення інтересів держави. Держава в особі уповноважених органів як публічний партнер прагне досягти вищої ефективності господарсько-управлінської діяльності порівняно з моделлю, за якої така діяльність здійснюється виключно державними структурами без участі приватного сектору.

У межах партнерства держава очікує від приватного партнера здійснення інвестицій у відповідні об'єкти за рахунок джерел, не заборонених законодавством, а також прийняття на себе частини ризиків, пов'язаних із реалізацією проекту. Водночас зацікавленість приватного партнера має чітко визначений правовий характер, оскільки його залучення відбувається на конкурентних засадах і передбачає довгострокові взаємовигідні відносини з державою.

У наукових дослідженнях також звертається увага на співвідношення понять «державний», «громадський» і «публічний». Сучасні підходи свідчать про те, що ці категорії не є тотожними: поняття «публічний» має ширший зміст, ніж «державний». Якщо термін «державний» зазвичай пов'язується з діяльністю центральних органів влади, то «громадський» охоплює ширший спектр інституцій, зокрема органи місцевого самоврядування, і в цій частині виходить за межі суто державного виміру.

Варто також зазначити, що в першій половині 20 століття державне управління розвивалося більше як політична [13] чи юридична наука і було відокремлено від справжнього державного управління. Тому спроби використання впливу менеджменту на об'єктивні закономірності ринку в публічній сфері та частково принципи державно-приватного партнерства знайшли відображення і в новітній теорії менеджменту – «новому публічному менеджменті». На нашу думку, це потребує особистого тлумачення. Використання терміна «державно-приватне партнерство» у його значенні характеризує залучення приватно-підприємницького сектору до вирі-

шення суспільно значущих проблем [10], що належать до компетенції держави як публічного суб'єкта управління.

Тому загальна механіка ДПП побудована на відносинах рівноправних суб'єктів – це держави, суб'єктів громадянського суспільства та бізнесу, які можуть представляти різні інституційні структури. Важливим положенням сучасної теорії партнерства є надання якісних суспільно необхідних і ринкових послуг. Відомо, що в країнах, де більшість підприємств належала державі, відбулася приватизація, в результаті якої право власності на суб'єкти господарювання переходило від держави до фізичних осіб. У таких умовах сформований приватний сектор почав проявляти комерційний і громадський інтерес до ідей партнерства. Такі суб'єкти та сучасні умови ведення бізнесу несуть у своєму бізнесі соціальну і громадську відповідальність та пріоритет стандартів якості, а також використовують власні фінансові ресурси, технології, ефективність управління та ділову ініціативу на власний ризик і розсуд. Пошук нових методів взаємодії між господарюючими суб'єктами, призвів до появи цієї нової форми взаємовідносин, яка дає поштовх до нових горизонтів дій у сфері державно-приватного партнерства. У цьому випадку, дослідники спостерігають за державою з позиції «старшого» партнера, який на основі певних повноважень надає дозвіл на здійснення діяльності в межах своєї компетенції іншому партнеру з приватного сектору [10].

Тому, на нашу думку, більш змістовною та виправданою є категорія ДПП, але більш поширеною та законодавчо визначеною є категорія «державно-приватне партнерство», яка виступає ефективним механізмом реалізації потенціалу приватної ініціативи при збереженні права держави та функції управління в соціально значущих галузях національної економічної системи. Важливо, що, на відміну від приватизації, ДПП дозволяє державі зберегти власність, хоча водночас відбуваються суттєві інституційні перетворення у відносинах власності, які дозволяють розширити участь приватного бізнесу в реалізації соціальних, економічних, організаційних чи роль правлячої держави.

Ми погоджуємося з експертами в тому, що доцільність використання публічного партнерства визначається декількома факторами:

- системою суттєвих і змістовних протиріч та відсутністю поєднання соціально-економічних інтересів держави, приватного бізнесу та суспільства;

- рівність прав учасників взаємодії у подоланні цих протиріч, що можливе лише в рамках партнерства влади та економіки;

- суттєва зміна ролі держави в економіці, що пов'язано з розвитком приватного бізнесу та зростанням регулюючих функцій держави;

- відокремленість адміністративного джерела владних структур від безпосередньої участі у приватній власності та слабкий прояв інтеграційних факторів у системі координат «влада-бізнес», що не дозволяє використовувати значні ліквідні ресурси приватного бізнесу, який має сучасні інтелектуальний, організаційний економічний та інвестиційний потенціал. Маються на увазі, методи утримання в руках держави стратегічних підприємств, ефективність яких можна підвищити за рахунок використання досвіду приватного бізнесу.

Слід зазначити, що в сучасних умовах розвитку ринкових відносин у рамках партнерства була створена відносно інноваційна модель державного управління та регулювання. Проте, без реальної та своєчасної допомоги держави, без її партнерства з сучасним бізнесом, неможливо побудувати інноваційний ринок та перейти до ефективної бізнес-моделі. Україна має великий потенціал для розвитку різноманітних форм партнерства, але для практичного застосування необхідно вирішити низку проблем, які ми додатково дослідимо в нашій дисертації.

Низка авторів розуміють партнерство лише як систему співробітництва, в якій партнери розподіляють ризики, а також узгоджується порядок розподілу прибутку від діяльності. Проте слід зазначити, що в сучасній науці відсутній єдиний підхід до виявлення чинників формування ефективних механізмів партнерства та часопросторових рамок його застосування.

Різні вчені та практики трактують таке партнерство по-різному, відображаючи перевагу системи управління чи компонента над партнерством. Вважається, що сучасні моделі управління мають бути пов'язані з публічністю, враховувати аспекти, пов'язані з політикою, правом та громадянським суспільством. В європейських країнах, зміна форми державного управління внаслідок включення публічної сфери, викликана необхідністю інтенсифікації та інтеграції процесів і процедур, пов'язаних із ефективністю прийняття та реалізації суспільно важливих завдань. У цьому сенсі публічність орієнтована на ефективність управлінських рішень і досягнення соціальних результатів.

Значна кількість теоретичних положень наголошує на збереженні ролі та впливу різ-

номанітних механізмів управління на економіку при зростанні ролі недержавного економічного сектора. Це не громадське партнерство, а публічне управління, як процес реалізації національних ідей та економічних цілей шляхом організації діяльності публічної сфери на користь ролі виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Цікаво, що згідно у теорії державного управління діяльність уряду та некомерційних організацій певним чином подібна до діяльності приватного сектора в деяких важливих аспектах. Тому, як у приватному, так і в державному секторах національної економіки, можливе використання одних і тих самих інструментів управління, які максимізують результативність праці. Такі позитивні приклади в Україні вже є.

Відзначимо, що сьогодні колишні традиційні моделі державного управління та регулювання зазнають критичного перегляду та змін у напрямку переходу до публічної сфери. Їх використання на практиці показує, що лише завдяки чіткій ієрархії управління та дотриманню жорстких правил не можна розраховувати на значне підвищення ефективності управління та його впливу на розвиток економіки, а це вимагає використання різноманітних форм партнерства, особливо у сфері публічно-приватної взаємодії та забезпечення ресурсами розвитку

Тенденції розвитку світової економіки свідчать про об'єктивну необхідність використання переваг ДПП у майбутньому:

- урізноманітнюються політичні та економічні процеси та інтенсивно змінюється бізнес-середовище;

- виникають нові фінансово-економічні угруповання та ведеться активний пошук нових форм зовнішньоекономічних зв'язків;

- розвиваються тенденції до зростання соціальної нерівності, дерегуляції економіки, сильних процесів децентралізації та передачі функцій управління місцевим і регіональним органам влади;

- зростає роль знань та інтелектуального капіталу. Звичайно, під час пандемії є значні обмеження та зміни економічних систем, але ситуація покращуватиметься. Тому, у вітчизняній економічній практиці формується потреба у нових моделях відносин – децентралізованих, мобільних, які поєднують державні та ринкові принципи, свободу особистості та новітні форми діяльності.

В умовах достатньо високого ступеня децентралізації влади в європейських країнах розвивається форма співпраці з приватним капіталом – «державно-приватне парт-

нерство», яка в національних економічних умовах більше підходить для «державно-приватного партнерства» категорія за умов використання провадження спільної господарської діяльності.

Наукові дослідження показують [6–7; 11], що інноваційні підходи в управлінні полягають у використанні можливостей публічності через розвиток громадянського суспільства та демократичних відносин у країні. Для України перехід до державного управління, а згодом і до партнерства може гарантувати соціальну стабільність і підвищити ефективність управління економічною системою, особливо в умовах децентралізації.

Важливо, що процес переходу ускладнюється внутрішніми протиріччями – корупцією, недобросовісною конкуренцією, недостатньо низькою якістю державних послуг тощо. Тому, необхідно створити реальні механізми подолання негативних явищ та передумов для реалізації ефективних партнерських проєктів, які потребують модернізації державної політики у сфері бізнесу та підприємництва на засадах відкритого та реального партнерства.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Сучасні новації у сфері державного управління в частині впровадження державно-приватного партнерства потребують подальшого обговорення. Слід врахувати, що повноваження органів місцевого самоврядування щодо визначення місцевих податків і платежів прямо регулюються Податковим кодексом України. Він визначає елементи місцевих податків і зборів, граничні ставки місцевих податків і зборів, порядок їх запровадження та сплати на відповідній території. Органи місцевого самоврядування, зобов'язані діяти відповідно до податкового кодексу і не можуть запроваджувати норми, не встановлені ним. Це означає, що прийняття рішень щодо місцевих податків і зборів, не створює нових адміністративних відносин між органами місцевого самоврядування та суб'єктами господарювання.

Варто наголосити на потребі наявності необхідного інформаційного простору обговорення та інших питань фінансової діяльності апарату управління та суб'єктів господарювання на субрегіональному рівні. Йдеться про розширення повноважень органів місцевого самоврядування щодо адміністрування податків і зборів, що надходять до місцевих бюджетів, скасування утримання земельного податку із земель, наданих банківськими установами, та індексацію нормативної грошової оцінки

землі. Усі ці питання варто обговорювати в інформаційному просторі на сучасних дискусійних майданчиках. Тому, широке використання інформаційно-комунікаційних технологій в економічній, науково-тех-

нічній, інформаційній та правовій сферах, призведе до підвищення якості та ефективності організаційно-правових механізмів у сфері публічного управління на субрегіональному та місцевому рівнях.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Meadowcroft J. Participatory democracy and sustainable development: Problems of operationalization // *Policy Sciences*. 2007. Vol. 40, № 3. P. 249–268. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11077-007-9040-6>
2. Biermann F. *Earth System Governance: World Politics in the Anthropocene*. Cambridge: MIT Press, 2014.
3. Jordan A., Lenschow A. Environmental policy integration: a state of the art review // *Environmental Policy and Governance*. 2010. Vol. 20, № 3. P. 147–158. DOI: <https://doi.org/10.1002/eet.539>
4. Pierre J., Peters B. G. *Governance, Politics and the State*. 2nd ed. London: Bloomsbury Academic, 2020.
5. European Commission. *The European Green Deal*. Brussels, 2019. URL: <https://commission.europa.eu>
6. Воротін В., Проданик В. Стратегічне бачення європейського державотворення та ресурсно-екологічна складова згуртованості публічного управління в Україні // *Збірник наукових праць*. 2024. Вип. 10. С. 26–36. DOI: <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2024-10-26-3>
7. Воротін В., Проданик В. Ресурсно-екологічна складова регіонального управління за умов воєнного стану в Україні // *Державне будівництво*. 2024. № 2(36). URL: <https://periodicals.karazin.ua/db/issue/view/1527/PDF%202024-2>
8. Організація Об'єднаних Націй. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development: Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015 (A/RES/70/1). 2015. URL: <https://sdgs.un.org/2030agenda>
9. Chorna O., Orlova I. S., Shyshliuk V., Pugachov M., Pugachov V. Anti-Crisis regulation of enterprises through digital management // *International Journal of Professional Business Review*. 2023. Vol. 8, № 5. P. 90. DOI: <https://doi.org/10.55908/sdgs.v11i3.816>
10. Radchenko O., Nepomnyashchy O., Marusheva O., Prav R., Shandryk V. Efficiency of strategic public investment management in the construction sector // *International Journal for Quality Research*. 2023. Vol. 17, № 3. DOI: <https://doi.org/10.24874/IJQR17.03-13>
11. Masyk M., Buryk Z., Radchenko O., Saienko V., Dziurakh Y. Criteria for governance' institutional effectiveness and quality in the context of sustainable development tasks // *International Journal for Quality Research*. 2023. Vol. 17, № 2. DOI: <https://doi.org/10.24874/IJQR17.02-13>
12. Shmalenko I., Yeftieni N., Semenets-Orlova I. Impact of social media influencers on public policy and political discourse // *International Conference on Social Science, Psychology and Legal Regulation (SPL 2021)*. 2021, December. P. 88–93. Atlantis Press.
13. Shchokin R., Soloviov O., Tantsiura I. Public management in the sphere of national and state security: Concepts and strategies // *Multidisciplinary Reviews*. 2024. Vol. 7, 2024spe041. DOI: <https://doi.org/10.31893/multirev.2024spe041>
14. Yermachenko V., Bondarenko D., Akimova L., Karpa M., Akimov O., Kalashnyk N. Theory and practice of public management of smart infrastructure in the conditions of the digital society's development: Socio-economic aspects // *Economic Affairs*. 2023. Vol. 68, № 1. P. 617–633. DOI: <https://doi.org/10.46852/0424-2513.1.2023.29>

REFERENCES:

1. Meadowcroft J. Participatory democracy and sustainable development: Problems of operationalization // *Policy Sciences*. 2007. Vol. 40, № 3. P. 249–268. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11077-007-9040-6>
2. Biermann F. *Earth System Governance: World Politics in the Anthropocene*. Cambridge: MIT Press, 2014.
3. Jordan A., Lenschow A. Environmental policy integration: a state of the art review // *Environmental Policy and Governance*. 2010. Vol. 20, № 3. P. 147–158. DOI: <https://doi.org/10.1002/eet.539>
4. Pierre J., Peters B. G. *Governance, Politics and the State*. 2nd ed. London: Bloomsbury Academic, 2020.
5. European Commission. *The European Green Deal*. Brussels, 2019. URL: <https://commission.europa.eu>
6. Воротін В., Проданик В. Стратегічне бачення європейського державотворення та ресурсно-екологічна складова згуртованості публічного управління в Україні // *Збірник наукових праць*. 2024. Вип. 10. С. 26–36. DOI: <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2024-10-26-3>
7. Воротін В., Проданик В. Ресурсно-екологічна складова регіонального управління за умов воєнного стану в Україні // *Державне будівництво*. 2024. № 2(36). URL: <https://periodicals.karazin.ua/db/issue/view/1527/PDF%202024-2>
8. Організація Об'єднаних Націй. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development: Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015 (A/RES/70/1). 2015. URL: <https://sdgs.un.org/2030agenda>

9. Chorna O., Orlova I. S., Shyshliuk V., Pugachov M., Pugachov V. Anti-Crisis regulation of enterprises through digital management // International Journal of Professional Business Review. 2023. Vol. 8, № 5. P. 90. DOI: <https://doi.org/10.55908/sdgs.v11i3.816>
10. Radchenko O., Nepomnyashchy O., Marusheva O., Prav R., Shandryk V. Efficiency of strategic public investment management in the construction sector // International Journal for Quality Research. 2023. Vol. 17, № 3. DOI: <https://doi.org/10.24874/IJQR17.03-13>
11. Masyk M., Buryk Z., Radchenko O., Saienko V., Dziurakh Y. Criteria for governance' institutional effectiveness and quality in the context of sustainable development tasks // International Journal for Quality Research. 2023. Vol. 17, № 2. DOI: <https://doi.org/10.24874/IJQR17.02-13>
12. Shmalenko I., Yeftieni N., Semenets-Orlova I. Impact of social media influencers on public policy and political discourse // International Conference on Social Science, Psychology and Legal Regulation (SPL 2021). 2021, December. P. 88–93. Atlantis Press.
13. Shchokin R., Soloviov O., Tantsiura I. Public management in the sphere of national and state security: Concepts and strategies // Multidisciplinary Reviews. 2024. Vol. 7, 2024spe041. DOI: <https://doi.org/10.31893/multirev.2024spe041>
14. Yermachenko V., Bondarenko D., Akimova L., Karpa M., Akimov O., Kalashnyk N. Theory and practice of public management of smart infrastructure in the conditions of the digital society's development: Socio-economic aspects // Economic Affairs. 2023. Vol. 68, № 1. P. 617–633. DOI: <https://doi.org/10.46852/0424-2513.1.2023.29>

Дата надходження статті: 17.04.2025

Дата прийняття статті: 15.05.2025

Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.06.2025